

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 41 (2796) 2003 OCTOBER-SPALIS 15

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr.kaina - \$1

Padėka - pareiga

Šiaurės Amerikoje jau kelis šimtmečius į metinį kalendorių įrašta itin prasminga šventė - Padėkos diena. JAV-se po derliaus nuėmimo ši diena įvairiomis datomis buvo švenčiama nuo 1621 m., o 1789 m. jos data nustatyta ketvirtą lapkričio savaitgalį. Kanadoje daug ilgiau užtruko pastoviai tvarką įvesti datos atžvilgiu - tik 1957 m. apsisotata ties antruoju spalio pirmadieniu. Prieš tai ji net buvo paskirta įvairioms intencijoms, pvz. 1815 m. - padėka už karo su JAV pabaigą, 1863 m. už taiką ir už gausų derlių, 1872 m. - už Valijos princo atsigavimo nuo rimtos ligos. Nuo 1931 m. oficialiai paskelbta šios dienos intencija - "padėka Visagaliam Dievui už palaimą, kuria yra apdovanoti Kanados žmonės". Tai yra kilnus šventės tikslas, atspindintis krašto krikščioniškas šaknis. Nors šiandieną, aišku, dėkoja už suteiktas gėrybes ir kitų tikėjimų nariai, kurių didesni skaičiai Kanadon imigravo pastaraisiais dešimtmečiais.

ŠVENTĖS reikšmę svarbu prisiminti ypač šiais laikais, kada vis labiau kryptama - kaip liudija žiniasklaida ir mažėjantys tikinčiųjų skaičiai parapijose - į materializmą ir dvasinį lėkštumą. Kasdienybės skubojimas dažnai pamirštama išreikšti nuoširdų "ačiū", vertinant tai, ką turime, o ir ką gauname iš kitų jų paslaugomis, darbu ar rūpesčiu. Padėkos dienos tikslas yra tai prisiminti ir pasidžiaugti turimomis Dievo dovanomis šeimos aplinkoje. Ir Kanadoje, ir JAV-se, Padėkos dieną praleisti su savais - esminė šventės dalis. Tuo tikslu įveikiamos ilgos kelionės, tam priskiriama didelė reikšmė šeimos gyvenime. Įdomu, kad Europoje, Lietuvoje ir kituose krikščioniškuose kraštuose šią šventę neprigijo.

PADĖKA savyje yra viena iš kultūringo auklėjimo, gyvenimo pareigų-pareigėlių. Ji parodo vertinimą su teigto dalyko, išreiškia dėkotojo nuolankumą, pripažinimą, jog yra svarbus tas, kuris teikia paslaugą. Dėkojama žodžiu, raštu, koku nors atliepiančiu veiksniu. Pavyzdžiui, patys kviečiami į svečius, kviečiame ir kitus pas save. Dovanoms atliepiame dovanomis arba bent - padėkojame. Tai yra normali visuomeninio bendravimo tvarka, be kurios vyktų slinkimas į visišką, uždarą savanaudiškumą. Bendruomeniniame gyvenime irgi tenka dažnai dėkoti, klausytis padėkų, kai kas sakytų, iki nuobodumo. Tačiau padėkų negalima atsakyti. Labiau reiktų klausytojams atgaivinti savo kantrybę ir atkreipti daugiau, o ne mažiau, dėmesio į veikiančiųjų atliktą darbą. Visame išsivijęs bendruomeniniame darbe veikla apgalvėtina šlubuoja dėl visiemis žinomų priežasčių - dalyvių, organizatorių ir lėšų nykimo. Todėl likusios pastangos tampa juo brangesnės, saugotinos.

Vis dėlto vien prisiminimo arba padėkos žodžio neužtenka bendruomeniniam gyvenimui išlaikyti. Taip, kaip ir šeimoje, reikalingas pasiaukojimas. Tikrovėje be darbo ir be lėšų gyvavimas neįmanomas. Lieka vienintelė išvada - turime saviems darbuotis. Esame dėkingi turėdami galimybę telktis į organizacijas, naudotis institucijų paslaugomis - ar tai būtų laikraštis, muziejus, biblioteka, parapija ar bendruomenė. Atiduoti duoklę yra padėkos ženklas ir pareiga. RSJ

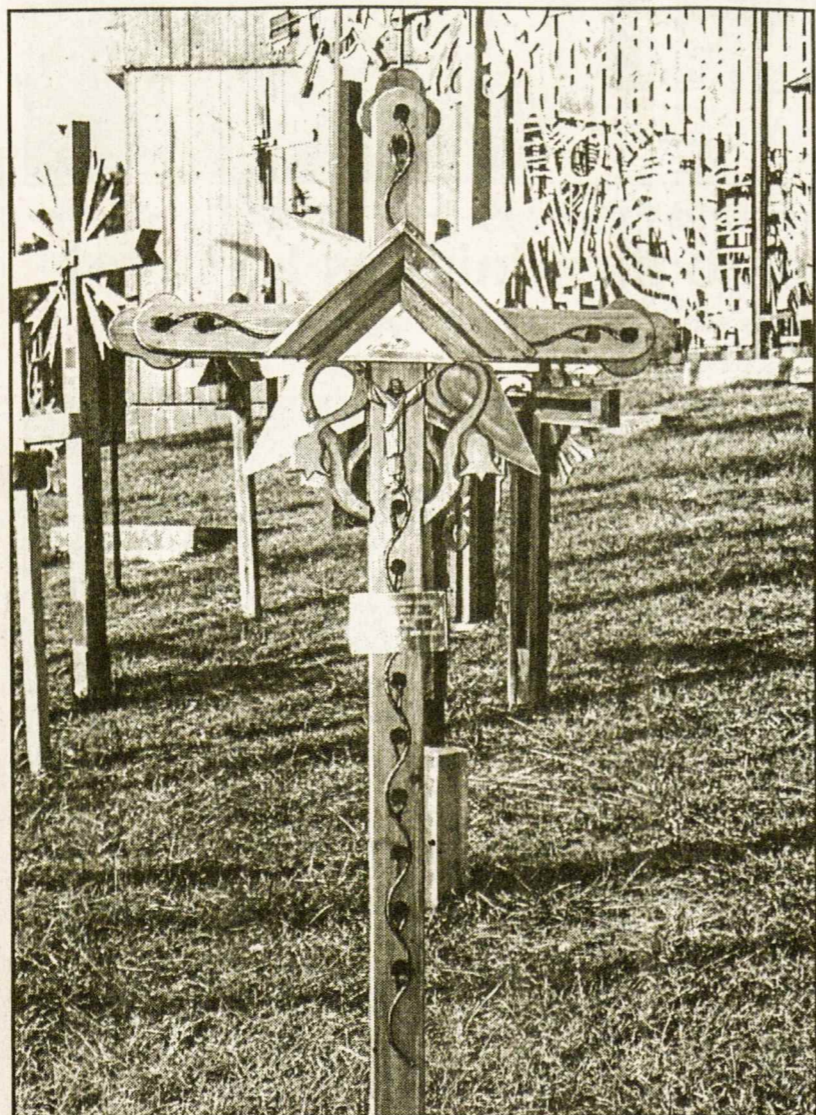
KANADOS ĮVYKIAI

Lėšų naudojimo rūpesčiai

Finansų ministrė Lucienne Robillard, ryšium su įvykiais nesklaidumais ir valstybės pinigų švaistymu, kuriuos atskleidė generalinė kontrolierė Sheila Faser, galvoja, kad visa tai įvyko todėl, kad vadovaujantis privačios nuosavybės principais buvo per steigiai įvykdytas kontrolės pareigų perdavimas iš rinktų politinių atstovų į valdininkų rankas ir beotodairiškai sumazintas tarnautojų kiekis. Prieš 25 metus Valstybės izdo valdyba turėdavo patvirtinti apie 6000 pareikalavimų. Šiuo metu jų liko tik apie 1000. Buvo panaikinti daug kartų pasikartojantys tikrinimo darbai, racionaliau suskirstyta darbo jėga ir supaprastinta finansinė atskaitomybė, trūko jos praktinio įvedimo ir tinkamos kontrolės. Įžūlus skyrių vadovai rado progą savivaliauti ir tuo pasipelninti. Ministrė Robillard, nors ir neoficialiai, siūlo, kad visi ministrai ir biurokratai, visos su jų darbu susietas išlaidas turėtų parodyti kompiuterių tinkle, ir duomenys būtų prieinami spaudos atstovams. Jos nuomone, politikai ir valdininkai nemoretų slėpti, kai kur yra naudojamos jiems patikėtos visuomeninės lėšos. Ji vistic tiki, kad iki šiol įvestos reformos finansinėje atskaitomybėje eina gera linkme, tačiau reikia rasti vidurkį tarp laisvo finansų panaudojimo ir brandaus nuosaikimo. Buvę atvejų, kai teko kelti baudžiamąsias bylas, kurias dabar tiria Kanados val-

tybės policija (RCMP). Prieš federacinės valdžios rinkimus kai kurie kaltinimai gali būti ir politinio atspalvio, tačiau tuo dažnai naudojasi visos partijos. Viena yra aišku, kad paieškų duomenys ir bylos nebus skelbiamos, kol ministeris pirmininkas Jean Chretien neperduos savo pareigų naujam premjerui. Pagal dabartinius duomenis, beveik užtikrintai juo taps Paul Martin.

Du Kanados kariai - Robert Short ir Robbie Beerenfenger, - vykdydami taikdarysi misiją žuvo Afganistane. Taip pat buvo sužeisti dar trys kanadiečiai kariai. Manoma, kad reikės laiko, kol bus išaiškinta sprogmenų kilmė ir kaltininkai, tačiau Rusijos apsaugos ministeris Sergej Ivanov, neatskleidęs žinių šaltinio, neturėdamas jokių įrodymų, jau paaiškino, kad tai buvo teroristų planuotas užpuolimas. Jis neatsakė į klausimą, ar sprogmenys, nuo kurių žuvo kanadiečiai, nebuvo rusų gamybos. Otavoje gynybos ministeris John McCallum susilaukė nuo bet kokio pareiškimo, o Kanados pajėgoms Afganistane vadovaujantis gen. Andrew Leslie galės pasakyti daugiau apie šią tragediją tik po atliktų tyrimų. Šiuo metu tik žinoma, kad jie važiuo 20 metų senumo visagiegiu "Iltis", kuris neturi jokių šarvų, yra daug lengvesnis, lėtesnis ir mažesnis negu JAV, Didžiosios Britanijos ar Vokietijos kariuomenės. Kanados parlantas (Nukelta į 6-tą psl.)

Anapilio parapijos 75 metų sukakčiai pastatytas kryžius Šv. Jono lietuvių kapinėse. Užrašas: "Šv. Jono Krikštytojo šventovė (1928-1974), Lietuvos kankinių šventovė (1974-2003), Anapilio parapijos 75 metų sukaktis 2003 m." Nuotr. K. Baliūnaitis

Savaitė Lietuvoje

Ministeris JT sesijoje

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis spalio 1 d. dalyvavo Jungtinių Tautų Generalinės visumos 58-ojoje sesijoje Niujorke, kurioje jis pasakė kalbą. Joje pabrėžė Irako atstatymo sudėtingumą ir tarptautinių institucijų svarbą kovoję prieš grėsmes tarptautiniam saugumui. Jis taip pat kalbėjo apie Lietuvos, kaip būsimo ES narės, pareigą stiprinti pastangas kovoję prieš išsūkius pasaulio vertybėms, rašo ELTA/LGTIC. A. Valionis tvirtino, jog Lietuva pritaria daugiašalių institucijų modernizavimui bei stiprinimui, remia Saugumo tarybos reformą, kuria siekiama "užtikrinti geresnį bei teisingesnį nuolatinio ir nenualatinio pobūdžio atstovavimą, įtraukiant Vokietiją, Japoniją" ir kitas valstybes.

Adamas - UNESCO ambasadorius

Naujuoju UNESCO (Jungtinių Tautų Švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos) geros valios ambasadoriumi žinių visuomenei paskirtas buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus. V. Adamkus įvesdinimas į šias pareigas Paryžiuje rugsėjo 29 d. sutapo su JAV grįžimu į šią organizaciją, kuriai priklauso 190 valstybės. Vašingtonas buvo išstojes prieš 20 metų dėl "per didelės buvusios Sovietų Sąjungos įtakos bei netikslingo pinigų naudojimo", rašo Lietuvos rytas (2003.IX.30).

V. Adamkus yra 40-asis UNESCO geros valios ambasadorius. Titulas skiriamas visam asmens amžiui. Ambasadoriai dalyvauja įvairiuose UNESCO renginiuose, globoja jiems patikėtą organizacijos veiklos sritį, skleidžia UNESCO idėjas, gali rengti įvairias veiklas. Jis visuomenė - viena iš svarbiųjų UNESCO veiklos sričių, kurioje užduomama interneto sklaidą, bendruomenių interneto centrų steigimą, bibliotekų ir archyvų modernizavimą, informacinių technologijų diegimą.

Stabdys narkomanijos plitimą

Rugsėjo 30 d. prezidentūroje vyko konferencija "Narkomanijos augimas - grėsmė valstybės saugumui", rašo ELTA/LGTIC. Jos tikslas - sutelkti visu-

institucijų, nevyriausybių organizacijų pastangas, siekiant pažaboti narkomanijos plitimą Lietuvoje.

Prezidento patarėjo Gintaro Šurkaus pateiktas duomenimis, narkotikų versle arba greta jo Lietuvoje sukasi apie 1.5 milijardo litų, o nuo narkotikų priklausomų asmenų skaičius gali siekti 45,000, nors oficialiai užregistruota 4,420 narkomanų. Per 13 nepriklausomybės metų narkomanijos lygis išaugo daugiau kaip aštuonis kartus.

Svarbų vaidmenį derinant įvairių institucijų veiklą turės nuo 2004 m. sausio 1 d. pradėsiantis veikti Narkotikų kontrolės departamentas prie vyriausybės. Konferencijoje numatytos naujos kovos gairės su narkotikų plitimu, priimtoms rezoliucijos, siūlančios taikyti geriausias tarptautinės patirties metodus, įdiegiant ankstyvą diagnostiką (t.y. privalomą moksleivių tikrinimą), sugriežtinant bausmes už narkotikų platinimą, stiprinant motyvaciją prieš narkotikų vartojimą, gerinant medicininę pagalbą narkomanams.

Darbo galimybės ES

Kaip praneša Lietuvos rytas (2003.X.1), nuo kitų metų gegužės 1 d., Lietuvai tapus Europos sąjungos (ES) nare, jos gyventojai be jokių apribojimų galės legaliai dirbti Airijoje, Didžiojoje Britanijoje, Olandijoje, Švedijoje bei Danijoje. Kitos ES valstybės, pvz. Suomija ir Vokietija, taikys iki 2 metų pereinamąjį laikotarpį. Dabartinės ES narės gali taikyti iki 7 metų pereinamąjį laikotarpį, kurio metu ribojamas laisvas darbo jėgos judėjimas. Dar vyksta derybos su jomis dėl šio laikotarpio trukmės.

Darbuotojai iš Lietuvos apribojimų netaikančiose valstybėse gaus tokius pat atlyginimus kaip ir vietiniai gyventojai. Darbuotojai negalės atsikvilti darbuotoju neprisiminti dėl jo tautybės. Skaičiuojama, kad šiuo metu užsienyje dirba per 200,000 lietuvių, didelė dalis jų - nelegaliai, pusė - ES valstybėse. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos valstybės sekretoriaus Rimanto Kairelio teigimu, didžiausią paklausą užsienyje turės aukštos kvalifikacijos darbuotojai, todėl Lietuvai gresia

Krepšinio pergalė - visos Lietuvos džiaugsmas

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Stockholme pasibaigęs 33-čiasis Europos krepšinio čempionatas atnešė Lietuvai auksą. Mūsų rinktinė (S. Štombergas, Š. Jasikevičius, R. Šiškauskas, A. Macijauskas, D. Songaila, E. Žukauskas, M. Žukauskas, D. Slanina, G. Gustas, V. Praškevičius, D. Šalenga, K. Lavrinovičius) jį laimėjo po 64-rių metų, įveikusi Latviją (92:91), Izraelį (94:62), Vokietiją (93:71), Serbiją-Juodkalniją, pasaulio čempionę (98:82), Prancūziją (74:70) ir baigmę Ispaniją (93:84). Laimėjimas suteikė teisę kartu su Ispanijos, Italijos, Graikijos ir Serbijos-Juodkalnijos rinktinėmis 2004-aisiais dalyvauti vasaros olimpinėse žaidynėse Atėnuose.

Sunkiausia kovabuvo su latviais, visų nuomone žaidusiais geriau. Mūsiškius, matyt, kaustė didžiulė atsakomybė, noras laimėti, tebepančiojimo prisiminimas skaudaus pralaimėjimo Stambule. Vis dėlto šiaip taip, laimėi nusišypsijos, pergalė išplėsta.

Kovojantiems aikštelėje paskatinti sirgaliams nestigo išradingumo. Antai per rungtynes su Vokietija aidėjo šūkiai: "Vokiečiams kaput, vokiečiams kaput". O kai žaidė su pasaulio čempione Serbija-Juodkalnija, šūksnis buvo kitas: "Jugams į kaulus duosim, duosim! (Tai populiarios dainos refrenas be pirmo žodžio). Ta pati eilutė kartota ir per kitas rungtynes pakaitom su "Lietuva", "Lietuva", "Ačiū, ačiū". Trankūs ritmingi "Trys milijonai", M. Mikutavičiaus sukurti Sidnio olimpiadai virto pergalės himnu.

Skatinta, veikta ne tik balsu - šūksniais, himnu, refrenu, veikta ir spalvomis. Tribūnose, kur nepasitūri, viešpatavo beveik vien žalia, geltona, raudona. Sirgalių minia ne tik apsisūpsi, susijuosius audeklais tu spalvų, jos ant skruostų, jos rąkose, atsispindi akyse.

Palyginti su kitų sirgalių būriais, lietuvių (suvaziavusių, suskridusių, suplaukusių...) buvo gal net 4,000. Tarp jų ir Valdas Adamkus, J. Kazickas (abu liudininkai pergalė, pasiektą prieš 64-rius metus), A. Brazauskas...

Įveikus prancūzus, sirgaliai tekalbėjo vien apie auksą. Guodėsi: Švedija labai brangi šalis, išleista tiek pinigų, kad už juos tikrai galima būtų nusipirkti aukso. O treneris Antanas Sireika prieš baigmę buvo nekalbus: "Ką turėčiau pasakyti? Jie patys puikiai supranta, kad turime realią galimybę nugalėti. Gal reikės pasakyti: Lietuva jau per ilgai laukė čempiono laurų. Laikas juos padovanoti".

Pergalę pasiekti padėjo visas trenerių ketvertas: A. Sireika, G. Krapikas, V. Chomičius, D. Nelsonas. Be abejo, prisidėjo didžiulis žaidėjų noras laimėti, taip pat darnus komandinis žaidimas, pasiektas po ilgo, sunkaus darbo. Vyrai aikštelėje įrodė visiems, kad pergalės pri-

kvalifikuotos darbo jėgos nutekėjimas. Darbdaviai Lietuvoje nuo to galės apsisaugoti tik keldami atlyginimus.

URM Lenkijoje

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis spalio 2 d. darbo vizitu lankėsi Lenkijoje, praneša ELTA/LGTIC. Kalbėdamas Varšuvos universitete, jis pažymėjo, jog Lietuva ir Lenkija galėtų tapti visų regiono ekonomine ašimi, kalbėjo ir apie šių kraštų bendras politines te-

klauso ne nuo garsių vardų, o nuo tų, kurie atkakliai dirba.

Karmėlavos oro uoste A. Sireika nuoširdžiai pasakė: "Labai didžiuojuosi savo komanda ir džiaugiuosi šia akimirka. Dėkote jiems, mūsų šauniesiems krepšininkams. Jų žygdarbis iš tiesų istorinis. Jie įrodė, kad neįeina į Vakarų bendruomenę, bet sugrįžta. Š. Jasikevičius, naudingiausias čempionato žaidėjas, taip pat neslėpė džiaugsmo: "Esu ekstazėje. Po kurio laiko suvoksime, ką padarėme, bet kol kas tai neišsamoninta". Dėkojo Lietuvos žmonėms už pasitikėjimą, už palaikymą, kurį labai jautė, už tūkstantinių minių sutikimą. Anksčiau buvo sakęs: "Viskas gerai, kas gerai baigiasi. Iš tikrųjų nerealiai gerai. Turkijoje viskas nesisekė, čia atvirkščiai".

Daugelio numylėtinis A. Macijauskas: "Stengėmės iš visų jėgų. Žaidžiau už Lietuvą. Padarėme, ko tokie dziedai (Sabis, Marčiulionis) nepadarė". Oro uoste pasitinkančių minia, gal dešimt tūkstančių. Tarp jų gera pusė seimo, vyriausybės narių, ministrų, vaikai su tautiniais drabužiais, su vėliavom suvaziavusių iš tolimiausių Lietuvos miestų. Kauno mokyklose pamokos sutrumpintos, paskaitos taip pat. Įvažiuoti, išvažiuoti jau sunku. Istorinė diena!

Džiaugsmu dalijosi, dėkojo už išlydėjimą, sutikimą rinktinės kapitonas S. Štombergas (kartu su Š. Jasikevičium išrinktas į simbolinį čempionato penketuką). Išskėles taure, kvietė: "Žaiskit, žiūrėkit, ačiū!"

O kas dėjosi Vilniuje naktį po laimėjimo, sunku apskaiti. J. Sasnauskas naujame savaitraštyje jau sunku. Istorinė diena!

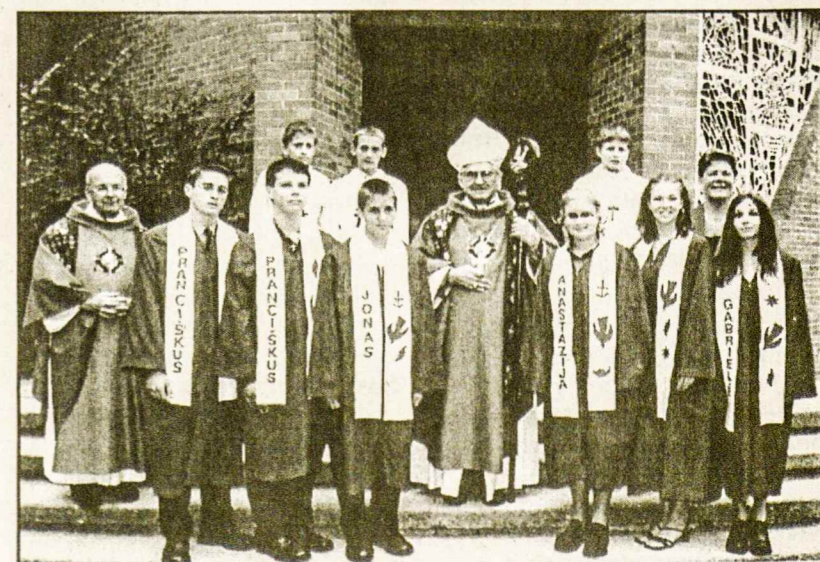
Iškilmingos sutiktuvas Santakoje 15 val. Čia laukė V. Adamkus, arkiv. S. Tamkevičius, Č. Juršėnas, Kauno meras A. Garbaravičius, daugybė žurnalistų. Krepšininkai pirmą kartą Kaune važiuo atviru autobusu, kuris vos vos skynėsi kelią per sirgalių minias. Iš to neišpa-sakytos džiaugsmo jos neleido kalbėti nei Č. Juršėnui, nei S. Tamkevičiui, kitiems. Per triukšmą pirmasis rėkte išrėkė vos kelis sakinius: "Tegyvuoja Kaunas", "Tegyvuoja vyrai, ažuolai". Pats suprato - nenori klausytis valdžios. Šiek tiek apilūsiams arkivyskupus prisipažino, kad žiūrėjo, jaudinosi, meldėsi. Išskėlė laimėjimo priežastį - didelį, sunkų darbą, nepalyginamą su jokiomis loterijomis. V. Adamkus (beje, sutiktas ploji-mais) pasakė labai trumpai: "Ačiū Jums, valio gražiusiems čempionų vardą". Nerišlioje, ilgoje kalboje gyrė pergalę Kauno miesto meras A. Garbaravičius.

O kas dėjosi Vilniuje naktį po laimėjimo, sunku apskaiti. J. Sasnauskas naujame savaitraštyje jau sunku. Istorinė diena!

(Nukelta į 3-čią psl.)

Mississaugos Anapilio parapijos 75 metų sukakčiai padarytas meniškasis kryžius nešamas iš Lietuvos kankinių šventovės į Šv. Jono lietuvių kapinių Kryžių kalnelį. Šio kryžiaus autorius - G. Repečka. Nuotr. K. Baliūnaitis

Lietuvos kankinių šventovėje Mississaugoje Sutvirtinimo sakramentą teikęs vysk. P. Baltakis, OFM, kairiajame šone - prel. J. Staškevičius, klebonas. Sutvirtinimo sakramentą priėmė jaunuoliai (iš k. k.): J. Krakauskas, A. Bražukas, D. Paznėkas, A. Raginskaitė, V. Pečiulytė, A. Kmieliauskaitė; antroje eilėje mokyk. V. Valiulienė Nuotr. K. Baliūnaitis

Šiame numeryje

- Padėka - pareiga
- Lieka vienintelė išvada - turime saviems darbuotis
- Krepšinio pergalė - visos Lietuvos džiaugsmas
- Išskėles taure, kvietė: "Žaiskit, žiūrėkit, ačiū!"
- Izraelio parapijos pirmininkas Lietuvoje
- Pasakė atitinkamą kalbą, kurioje nevengė kalbinti lietuviams
- Veikliajai režisierė iškeliauvus
- "Aukuro" ugnis neužges, naujas veikalas išvys rampos šviesa
- Vargsta Lietuvos kaimas
- Teisės į turėtą žemę atkuriamos vėžio tempais
- Ilgai lauktoji knyga "Broliai Juškos"
- Ant šio kalno turėtų būti perkelti Antano Juškos palaikai
- Kai prabyla Lietuvos keliai
- Tebestovi prie altoriaus baronams padaryti specialia klauпка

(Nukelta į 2-rą psl.)

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com

www.tzib.com

PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitytė, C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$45, rėmėjo – \$55, garbės – \$65. Oro pašto į užjūrius – \$170, paprastu paštu – \$60. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalui kreiptis į "TZ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. Airmail overseas – \$170, regular mail overseas – \$60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Papiežiaus Jono Pauliaus II dešimtosios Lietuvoje lankymosi metinės š.m. rugsėjo mėnesį buvo plačiai paminėtos spaudoje, šventovėse, susirinkimuose, maldininkų žygiuose ir kt. Atsiliepdamas į to šventinio įvykio minėjimą, papiežius parašė laišką kardinolui A.J. Bačkui, kuriame dėkoja, kad "leidžiate man dalyvauti džiugioje Jūsų Bažnyčios šventėje", ir nuoširdžiai vienijasi su visais dalyvaujantais. Visus sveikina ir nori perteikti savo mintis vyskupams ir kunigams, vienuoliams ir vienuolėms bei visiems tikintiesiems. Esą malonu prisiminti Lietuvoje matytas vietoves, ypač Vilniaus Aušros Vartų šventovę, Antakalnio kapines, Kauną, Meškuičius ir Marijos šventovę Šiluvoje. "Vizito momentais regėjau tikėjimo degančią bendruomenę (...) po daugelio ateistinio režimo metais partų kančių". Nesijaudinęs negalėtų prisiminti Kryžių kalną, kur kryžiai "primena mums siaubingus išbandymus, kuriuos teko patirti lietuviams sunkiausiais istorijos laikotarpiais". Daugybė išsūkių iškeliantį moderni visuomenė, ir viso to aki-vaizdoje "Kristaus mokiniai pasaulyje turi būti šviečiantis šviesa ir pasidanti druska". Šis vizito dešimtmetis galėtų būti suvokiamas kaip tautos kelio į šventumą vienas iš tarpinių. Tebūna tas vizito atminimas "kvietimas pajusti Dievo gailestingumą artumą ir prašyti atleidimo už savo klaidas". Prisiminė karaliaus Mindaugo karūnavimo 750-ias metines. Mindaugas Lietuva suvienijęs su Kristaus kryžiumi, troškęs, kad valstybė gyventų pagal krikščioniškus principus. Ir šiandien Lietuva turėtų nepamiršti savo krikščioniškos tapatybės ir savo turtingą tradiciją. Laišką baigia žodžiais: "Su šiais jausmais, patikėdamas šią mylimą tautą galingajam Švenčiausiosios Mergelės užtarimui, siunčiu Jums, Garbusis Broli, Jūsų vyskupams, kunigams ir tikintiesiems ypatingą apaštališkąjį palaiminimą, kupiną nesibaigiančių dangaus malonių".

Papiežiaus Jono Pauliaus II atvykimo į Lietuvą dešimtųjų metinių proga š.m. rugsėjo 12-14 d.d. buvo surengtas 68 kilometrų maldininkų žygis *Kryžių kalnas – Šiluva*. Vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, kuriam Šiaulių rajono savivaldybės atstovai mero R. Jakučio vardu pradėdant žygį įteikė skalsios juodos duonos kepalą, o trimto garsai pranešė žygio pradžią. Užtraukęs giesmę vyskupas davė ženklą pradėti kelionę. Priekyje ant žalumynais

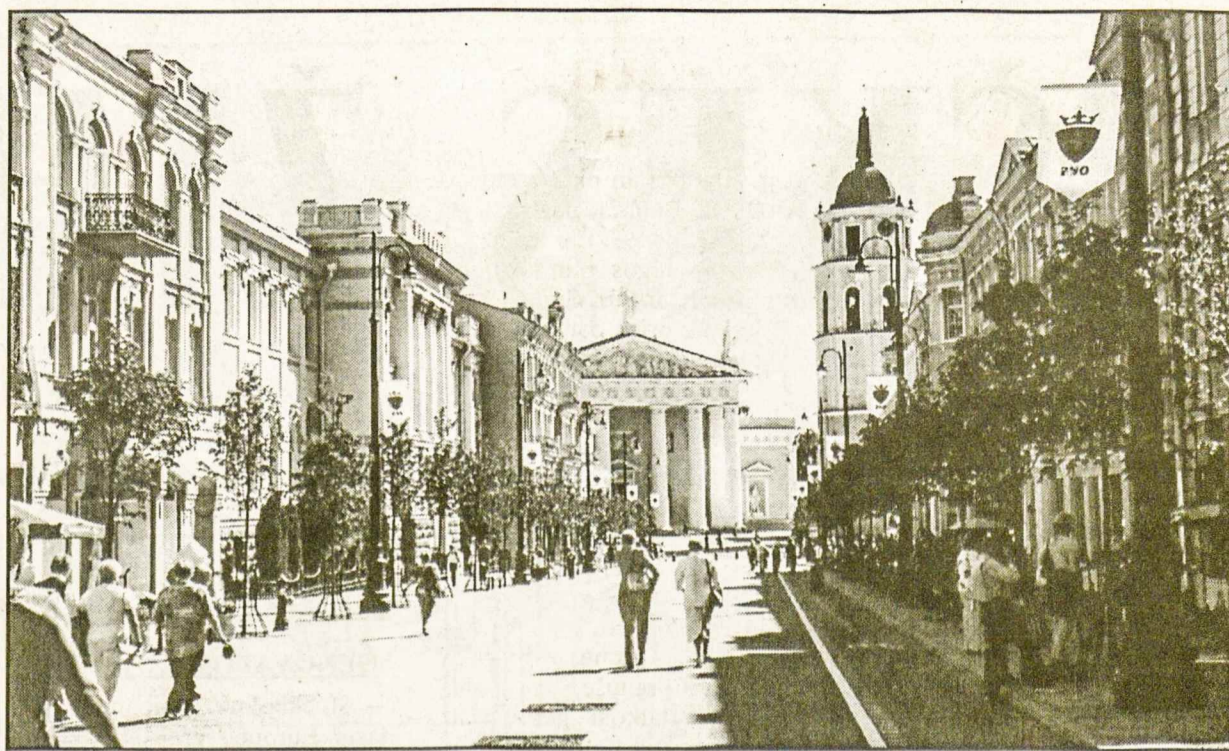
papuostų nešuvų buvo nešama Dievo Motinos statula. Žygiavo pusketvirtio šimto maldininkų, daugiausia jaunimo. Kartu ėjo ir 70 kariūnų. Kariuomenė rūpinosi maitinimu ir stovyklaviečių įrengimu. Pirmąją žygio dieną baigus, prie Salduvės piliakalnio buvo pastatytas 40 kareiviškų palapinių miestelis, kuriame maitintasi arbata ir kareiviška koše. Čia kartu su visais nakvojo ir vysk. E. Bartulis. Išaušus rytui, prieš pradėdant žygį, Mišias aukojo vyskupas. Kartu čia meldėsi daug atvykusių karo kapelionų, kunigų, karininkų. Šiluvoje maldininkus žygeivius pasitiko Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, kiti vyskupai bei kunigai.

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune mokslo metus pradėjo arkikatedroje bazilikoje, kur Mišias aukojo arkiv. S. Tamkevičius, vysk. R. Norvilas, generalvikaras J. Ivanauskas, kunigų seminarijos rektorius kun. A. Žukauskas, kunigai ir kunigų seminarijos dėstytojai. Kun. J. Ivanauskas pamokslė priminė mokslo, religijos, meno ir kultūros vienovės svarbą asmenims tobulėjimui, linkėjo visiems sėkmės. Kauno jėzuitų gimnazija rugsėjo 1-ąją šventė Kauno Pranciškaus Ksavero šventovėje. Mišias koncelebravo arkiv. S. Tamkevičius, gimnazijos direktorius kun. G. Vitkus, SJ, dvasios tėvas kun. R. Gurskys, kun. S. Kazėnas, SJ, kun. L. Jagminas, SJ. Arkivyskupas kalbėdamas drąsiai nebijojo darbo siekiant tobulybės. Mišiose dalyvavo seimo narė D. Teišerskytė, Kauno švietimo sk. vedėjas Bagdonas.

Klaipėdos Šv. Juozapo Darbininko parapijoje š.m. rugsėjo 14-17 d.d. lankėsi svečių iš Šveicarijos Wetingeno. Šias parapijas sieja šešerių metų partnerystės ryšiai. Svečiai pasakojo apie savo parapijos veiklą, aplankė Kryžių kalną, Klebonas kun. S. Damašius pašventino kryžių – šveicarų ir lietuvių draugystės simbolį. Dvasinės pagalbos jaunimui centro darbuotojai su svečiais pasidalijo rūpinimais klausimais. Šv. Juozapo Darbininko parapijos tikybos mokytojams rekolekcijas vedė kun. V. Kulbokas, o Telšių vyskupas J. Boruta, SJ, tos parapijos 234 jauniems suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Paskutinį rugpjūčio mėn. dešimtadienį buvo suorganizuota dieninė stovykla vaikams, kurie mokėsi giesmių, lankė įvairias įmones, mokėsi žaidimų, bendravo su kun. dr. P. Smilgiu. Stovyklai vadovavo J. Urbonavičienė.

Į ANAPILĮ PALYDĖJUS MŪSŲ MIELĄ
a.a. APOLONIJĄ TUMPIENĘ
nuoširdžiai užjaučiame jos vyrą ROMA TUMPA, sūnus PAULIŲ ir JURGĮ, seserį bei kitus gimines Lietuvoje ir kartu liūdime –

Aleksandra Gylienė,
Birutė ir Povilas Gyliai,
Zita Zvirgzdienė,
Aldona ir Antanas Minelgos,
Olympia, WA

Atnaujintas Gedimino prospektas Vilniuje ir arkikatedra-bazilika. Prospektas skirtas pėstiesiems Ntr. R. Gaizutis

Izraelio parlamento pirmininkas Lietuvoje

Jis atvyko Lietuvon kviečiamas seimo pirmininko Artūro Paulausko. Savo kalbose svečias nevengė kaltinimų lietuviams

Kyla klausimas, kam seimo pirmininkui Artūriui Paulauskui reikėjo šį aukštą pareigūną kviesiti į Lietuvą, kad išklaustų jo kaltinimus? Juk tuos kaltinimus Lietuva girdi jau keli dešimtmečiai! Koks reikalas vertė A. Paulauską kviesiti į šį seimo posėdį valstybių atstovus, kurie išgirstų žydų kaltinimus? Žydų kaltinimai, įskaitant Izraelio seimo pirmininką, liečia Lietuvą, kuri buvo okupuota Vokietijos ir savo nepriklausomybę buvo praradusi.

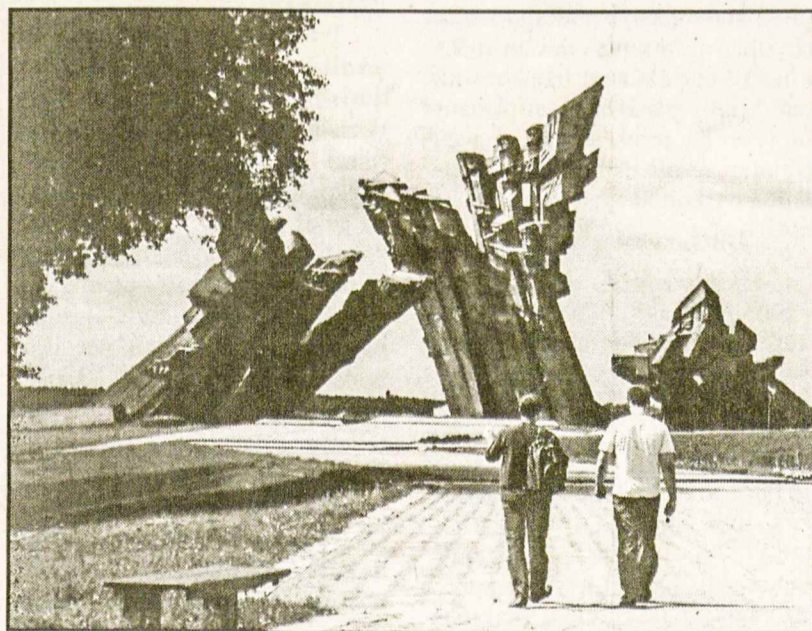
Čia galima žydams ir Izraelio seimo p-kui priminti, jog kai Raudonoji armija okupavo Lietuvą, žydų kilmės keliolika moterų nešė raudonarmiečiams kareiviams gėles kaip padėką už "išvadavimą" iš kapitalistinės Lietuvos. Lietuvos seimo p-kas A. Paulauskas turėjo priminti Izraelio seimo p-kui šį atvejį.

Kadangi su žydų likimu Lietuvoje yra glaudžiai susijusi Vokietija, čia pateiktis sutartį, pasirašytą tarp Vokietijos kanclerio Konrado Adenauer ir dr. Nahum Goldmann, Pasaulio zionistų komiteto pirmininko apie Vokietijos kompensaciją Izraeliui 3.5 bilijonų markių. Tai atlyginimas visų reikalavimų žydams už Vakarų ir Rytų Vokietijų padarytus nuostolius ir okupuotuose kraštuose. Pilną šios sutarties tekstą žiūr. mano knygoje *Šeima-tauta-valstybė* (202-203 psl.).

Abiejų Lietuvos valdžios partijų sutikimas leisti kalbėti seime Izraelio seimo pirmininkui rodo, jog Izraelis gaus tam tikrą teisę į Lietuvos pilietybės įsigijimą ir kartu nuosavybės atgavimą! Tačiau tai prieštarauja tarptautinei teisei. J. P. Kedys

Vietinė spauda

Apie Izraelio parlamento pirmininko Reuven Rivlin lankymąsi Lietuvoje ir jo pasakytas

Kauno IX forto skulptūra, vaizduojanti sulaužytą Dovydo žvaigždę Nuotr. I. Ross

KESTAS
Sukursiu gražų paminklą pagal jūsų pageidavimus
Dailininkas Kęstutis Keparutis
Tel. FAX 905 312-9924
195 Beach Rd., Hamilton, Ontario L8L 4A8

SPAUDOS BALSAI Vilniaus geto paieškos

Izraelio savaitinis žurnalas *The Jerusalem Report* š.m. rugsėjo 8 d. laidoje rašo apie projektus atkurti Vilniaus žydų getą. Žurnalas pradeda nuo geto istorijos. Vilniaus getą 1633 metais įsteigė Lietuvos kunigaikštis Vladislavas Vaza. Tai buvo mažas tarp trijų gatvelių plotas su sinagoga. 1742 m. kito valdovo potvarkis panaikino geto idėją ir leido žydams gyventi visame mieste, išskyrus Pilies gatvę nuo Aušros Vartų ligi Valdovų rūmų ir Šv. Jono gatvę prie Vilniaus universiteto. Žurnalas tęsia: "Taigi, ar Vilniuje faktiškai buvo istorinis getas, yra perspektyvos ir diskusijų klausimas, skiriantis vietinius žydus ir keletą metų laiko istorikus užsiėmusius.

Bendro susirūpinimo priežastis yra daugiau negu akademiška: Ginčijamasi dėl diskutuotinių Vilniaus žydų prieškarinių trijų vietų atkūrimo planų kaip buvo numatęs kunigaikštis Vaza, bet taip pat įjungiant dalį 1941 m. viduryje įrengto geto, kuris turėjo palengvinti miesto žydų žudynes. Įspūdingiausias sinagogos vieta, kuri karo metu buvo apnaikinta, 1950 m. sovietų sugriauta ir kol kas iš plano išimta. (...) Vis dėlto polemika dėl geto teisetumo verčia skubėti. Šio projekto svarbiausias siūlytojas Zingeris pradėjo valdžios ir seimo nutarimu *Apie būdingų istorinių Vilniaus žydų geto fragmentų atstatymą*, priimtu 1999 ir 2000 metais. Po to Vilniaus miesto savivaldybė taip pat parėmė "charakteringų Vilniaus žydų architektūros paminklų" atstatymą prieškariniame Vilniaus miesto centre.

Tačiau oponentai tvirtina, kad Vilniaus žydų judėjimas niekad nebuvo rimtai apribotas dabartinėje jau moderniosios sienos teritorijoje. (...) Simonas Alperavičius, Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkas, savo ruožtu sako, kad ne tik žodžio "getas" vartojimas yra netinkamas, bet ir geriausias atveju projektas iškraipo savo metu įtakingiausio dvasine ir intelektualine prasme Europos žydų centro istoriją ir bendruomenės palikimą. Jis taip pat ginčijasi su Zingerio grupe susierzinęs, kad jis pradžioje buvo išskirtas iš projekto ir iš to sekančios atsakomybės. Jis sako, kad Zingeris, atstovaujantis labai mažai žydų grupei (jis tvirtina, kad tik septyniems), kai tuo tarpu Lietuvos žydų bendrija atstovauja visiems. Praėjusių rudenių bendruomenės valdyba nuobalsavo projektą boikotuoti, ir Alperavičius sako, jog nėra tikras, kad ji atšauks savo sprendimą".

Prie paminklo Paneriuose
Izraelio parlamento pirmininkas R. Rivlin aplankė ir Panerių paminklą, pastatytą pagerbti 100,000 žuvusių, kurių tarpe – 70,000 žydų. Šioje iškilmeje dalyvavo politikai, ambasadoriai, vietiniai žydai. Prezidentas R. Pakšas ir seimo pirm. A. Paulauskas prie paminklo padėjo gėles, Izraelio atstovas pasakė atitinkamą kalbą, kurioje nevengė kaltinimų lietuviams. Ten dalyvavęs seimo pirmininkas narys D. Steponavičius pareiškė: "Buvau šokiruotas, kaip ir daugelis ten buvusių žydų". Kitas seimo narys H. Žukauskas teigė: "...mano tėvai ir seneliai žydų nešaudė, genocido nevykdė, todėl negaliu prisiminti kitų kaltės. (...) Tai užsiuolimas, neišsiaiškinus visų istorinių faktų". Trečias seimo narys D. Barakauskas tarė *LŽ* korespondentams: "Kodėl Rivlinas neužsiminė, kiek lietuvių žuvo gelbėdami žydus. Tokių buvo tikrai ne keli".

Kalba seime
Izraelio parlamento pirmininko kalba Lietuvos seime buvo nuosaikesnė. Jis lietė galimą Lietuvos pilietybę išvykusiems iš Lietuvos žydams, jų turto grąžinimą. Po svečio kalbos prabilo ir seimo pirm. A. Paulauskas. Jisai stebėjosi, kad Izraelio politikai neįžvelgia Lietuvos pastangų atkurti istorinį tiesingumą. Vokiečių okupacijos metais lietuviams išgelbėjo mažiausiai 3000 žydų. Izraelio "Yad Vashtem" įstaiga pripažino pasaulio teisuoliais 513 Lietuvos gyventojų. Žydų klausimu lietuvių istorikai bei kiti spaudos žmonės per pastarąjį dešimtmetį parašė 60 knygų. "Jie nieko neslepia, o aiškina, kas kaltas, kas žudė, kaip tai atsitiko".

Paskaičius gautas informacijas iš Lietuvos Izraelio parlamento pirmininko lankymosi proga, susidaro įspūdis, kad žydai tebesilaiko įprastinių kaltinimų lietuviams, o lietuviams kaltina žydus perdėtu jų kaltinimu, einančiu kartais iki visos tautos pasmerkimo. Iš Izraelio politiko teje srityje buvo galima tikėtis platesnio, nuosaikesnio žvilgsnio. Inf.

Baltijos plėtros pasitarimas
Spalio 4 d. Rygoje prasidėjo 5-asis Baltijos plėtros forumas "Naujoji Europa sutinka Senąją Europą – Baltijos jūros regionas kaip pasaulinės reikšmės vadovas". Susirinko daugiau kaip 450 aukščiausio lygio pareigūnų, verslo atstovų, politikų, žurnalistų, akademikų aptarti Baltijos jūros regiono klausimus, ateities perspektyvas po ES plėtros. Forume dalyvavo Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas. Savo kalboje jis paragino Baltijos valstybes visomis įmanomomis priemonėmis kelti regiono ekonomikos lygį, mažinti atsilikimą nuo kaimynų, praneša ELTA/LGTIC.

Rygoje jis susitiko su lietuvių verslininkais, kalbėjosi apie verslo sąlygų kitimą, Lietuvai ir Latvijai tapus ES narėmis. Taip pat vyko susitikimas su Latvijos ir Estijos prezidentais, pokalbis su Baltijos plėtros forumo pirmininku Uffe Ellefmo-Jensen.

Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Žurnalas mano, kad abi pusės vis dėlto suras bendrą kalbą. "Alperavičius išreiškė norą susitaikyti ir imti diskutuoti praktiškus projekto klausimus. Zingeris sako žengiąs pirmus bendradarbiavimo žingsnius".

Ratifikuota sutartis
Maskvos dienraštis *Komersant* š.m. rugpjūčio 13 d. laidoje rašo: "Vakar Vilniuje Lietuvos užsienio reikalų min. Antanas Valionis ir Rusijos pasiuntinys Lietuvai Jurij Zubalov pasikeitė Lietuvos-Rusijos sienų (su Karaliaučiaus sritimi) ratifikacijų raštais ir apie atribojimą jūroje ekonominių zonų bei atabrado Baltijos jūroje.

Abi sutartis pasirašė 1997 m. spalio 24 d. Maskvoje Rusijos ir Lietuvos prezidentai – Borisas Jelcinas ir Algirdas Brazauskas. Lietuvos seimas ratifikavo sutartis 1999 m. spalio 19 d., o Rusijos federacijos parlamentas – 2003 m. gegužės 28 d. Tokio ilgo Rusijos delmsio priežastimi buvo visų pilsa tranzito per Karaliaučiaus srities teritoriją problemų sureguliuojimas. Galų gale Lietuva sutiko su supaprastinta tranzito tvarka. Reikalas yra tas, kad be sutarties dėl sienos Lietuvai buvo tiesiog neįmanoma įstoti į Europos sąjungą".

Ispanai apie savo pralaimėjimą

Madridio dienraštis *El Pais* š.m. rugsėjo 15 d. laidoje paskyrė ištisą puslapį Ispanijos krepšinio rinktinės pralaimėjimui Europos pirmenybių baigmeje prieš lietuvius. Laikraštis tarp kitko rašo: "Lietuvių gnyvėžysta staigūs veiksmai suklaidindavo ispanus. Jie padarė tiek daug klaidų, kad pasiekė desperacijos tašką, neišnaudodami metimų progų. Dėl klaidų, kamuolio praradimų ir menko atšokusių nuo lentos kamuolių pagavimo ispanai ėmė rečiau mėtyti į krepšį negu lietuviai. (...)

Prieš rungtynių pabaigą ispanų komanda bandė išlyginti rezultata, ir kelias minutes lietuvių gnyba sulėtėjo, nes jau vis tiek viskas buvo išspręsta. Ispanija per paskutinį ketvirtį atkuto, surinko 36 taškus ir baigė žaidimą rezultatu 93:84. Jų pastangos buvo vertos pagyrimo. Jie galėjo žygiuoti iš pirmenybių švedijoje su aukštai pakelta galva. Paga-liau tai buvo jų nesėkmiausia diena. (...)

Ispanai atsitrenkė į negailestingą Lietuvos gnyvą ir nesugebėjo penktą kartą pasiekti nugalėtojų titulo".

Ispanai penkis kartus žaidė pirmenybių baigmeje ir tiek pat kartų pralaimėjo. J.B.

„Aukuro“ režisierę-aktorę Elena Dauguvietytę-Kudabienę sveikina su 70-tu gimtadieniu Vilniaus teatro scenoje 1993 m.

Faktai nemeluoja

Klasta pridengta spalio 9-ji

IGNAS MEDZIUKAS

Po Pirmojo pasaulinio karo atgavusi nepriklausomybę Lenkija buvo pasiryžusi išplėsti savo teritoriją, kad taptų imperija. Ypatingai norėjo įjungti Lietuvą, kurią laikė kraičiu Jogailos, gavusio Lenkijos karalaitės ranka. Buvęs Krašto apsaugos ministeris plk. K. Žukas savo prisiminimuose rašo: tuo metu buvęs užsienio reikalų viceministeris P. Klimas pranešė, kad sąjungininkų spaudžiami lenkai sutiko su lietuviais baigti ginčus, nustatytį sienas ir užmegztį santykius. Susitikimo vieta buvo siūloma Suvalkų mieste 1920 m. rugsėjo 28, 29 d.d. Lietuvos de-

legacijos pirmininku buvo paskirtas B. Balutis, nariais – M. Biržiška ir V. Čarneckis, iš Krašto apsaugos ministerijos – gen. Katče ir mjr. Šumskis.

Tačiau prieš pat delegacijos išvykimą B. Balutis pranešęs plk. K. Žukui, kad jis iš vienos lietuviškos gavęs tikrą žinią, jog Suvalkų konferencijos priedangoje J. Pilsudskis ruošiasi puolimui. Atsižvelgiant, kad konferencijoje būsimi sąjungininkų misija, toks žygis turėjo būti sutramdytas.

Rugsėjo 29 d. prasidėjo derybos. Gen. Katče, atvažiavęs į Kalvariją, pranešė, kad lenkų delegacija laikosi gerai, daug kur nusileidžia be didesnių ginčų. Sąjungininkų kontrolės komisija derybose dalyvauja ir džiaugiasi sėkminga eiga.

Toliau plk. K. Žukas rašo gavęs žinių, kad mažoje stotelėje tarp Lydos ir Maladecnos įvykęs lenkų štabo pasitarimas, kuriame nutarta konferencijos priedangoje pulti ir užimti Vilnių. Žygi įvykdyti pavesta gen. L. Želigovskiui, kuriam duota 4 divizijos pėstininkų ir dvi brigados kavalerijos. Pasaulio opinijai nuteikti Vilniuje bus suruoštas sukilimas.

Laikydamas žinias tikromis plk. Žukas, pasitaręs su Prezidentu, armijos vadovavimą vietoje plk. Ladygos pavadė gen. S. Žukauskui. Tuojau buvo duotas įsakymas III pėst. divizijai vykti Vilniaus link. Šios divizijos dalys buvo išsklaidytos Pietų Lietuvoje, todėl nebuvo lengva jas skubiai perkelti į numatytas vietas.

A.a. ELENA DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ

Kanadą, pasiekėme net Kalgari, Edmontoną, keliavome po Ameriką ir 1990 metais išvykome gastrolėms į laisvą Lietuvą. Tris kartus apsilankėme Lietuvoje, vaidinome visuose didesniuose Lietuvos miestuose.

Aktorei Elenai švenčiant savo kūrybingo gyvenimo 70 metų sukaktį 1992 metais, Vilniaus valstybiniame teatre jos garbei buvo skirtas spektaklis – Čiurlionienės *Pingeljai*, kuriame sukvatvininkė atliko pagrindinį vaidmenį.

Per savo gyvenimą ji dirbo vaidybos srityje. Pastačius vieną veikalą, kilo vėl nauji užmojai, reikia ruošti kitam, o veikalų toks pasirinkimas! Net jau būdama silpnos sveikatos, dar turėjo didelę norą ir vilią aplankyti tėvynę Lietuvą. Dar taip neseniai ruošėsi pastatyti naują veikalą – *Astuošios mylinčios moters*. Buvo net pasirinkusi sau vaidmenį, paskyrusi dieną pirmai repetacijai. Deja, staigiai visiškai palūžęs sveikatai, jau vežama į ligoninę dar rūpinosi „Aukuro“ reikalais, prašė savo vyrą paskambinti man, kad atšauktų repetaciją, nes ji negalėsianti dalyvauti.

Ji visuomet dėkojo Dievui, kad galėjo tiek metų vadovauti – dirbti, dėkojo savo vyrui Edvardui, šeimai, žiūrovams, kurie visuomet buvo su mumis. Ji tikėjo, kad mus vienija meilė teatru, lietuviškam žodžiui. Troško, kad išsaugotume „Aukuro“ ugnį, neleistume užgesti, kad savo šilta liepsna gaivintų žiūrovą.

Taip, Miela Elena, Jūsų svajonės bus išpildytos. „Aukuro“ ugnis neužges, naujas veikalas išvys ramos šviesą ir žiūrovus džiugins scenos kūrybos vaisiais. Tik Jūsų dėka „Aukuras“ ilgiausiai išsilaikęs lietuvių teatrų išieivijoje.

A. a. Elenos Dauguvietytės-Kudabienės iškeliavimas Anapus 2003 m. liepos 22 d., ne tik Hamiltonui, bet ir visai Kanados bei Amerikos visuomenei, visiems lietuviams yra didelė didelė netektis.

Už jos pasišventimą vadovaujant Hamiltono lietuvių teatrui „Aukuras“ ir kitus nuopelnus tegul Aukščiausias jai atlygina, priimdamas jos vėlę į savo amžinos laimės karalystę.

Velionės palaiką sudėginti ir bus palaidoti Lietuvoje.

Marija Kalvaitienė, Ilgametė aukurietė

• Kai mirštame, turime savo delne tik tai, ką atidavėme kitiems. (Peter Maurin)

Veikliajai režisieriui iškeliavus

Negrižtamai iškeliavo a. a. Elena Dauguvietytė-Kudabienė, palikusi išieivijoje gilius pėdsakus vaidybos srityje. Už nuopelnus buvo apdovanota Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus skirtu Gedimino ordinu. Jos darbai – kaip plati upė

Esį, dangau, tu mano Dievo sostas

Ir mano žemės protėvių dievų, Ir niekas niekas nepasiekia paklydęs sosto

Be žiburių tavų Bernardas Brazdžionis

Velionė gimė 1922 m. lapkričio 5 d. Dauguviečių vsd., Nemunėlio – Radviliškio vlsč., Biržų apskr., aktorius Olgos Kuzminos Dauguvietienės ir garsaus Lietuvos režisieriaus Boriso Dauguviečio šeimoje.

Velionė išaugino tris vaikus – dvi dukras, Danutę ir Iną, ir sūnų Tomą, susilaukė devynių vaikaitių.

Kaune studijavo dramą, išraiškų šokį, mokėsi dainavimo. Pirmuosius žingsnius žengė Kauno jaunimo teatro scenoje.

Pasitraukusi į Vokietiją, po karo apsigyveno lietuvių stovykloje Augsburgėje, kur 1946-1948 m. vaidino lietuvių dramose teatre.

Kanados Hamiltono mėgėjų teatro užuomazga prasidėjo 1949 m. sporto klubo „Kovas“ susirinkime. Tuometinis sporto klubo pirm. Kazys Baronas susirinkimui pristatė ką tik iš Vinipego atvykusius Eleną ir Edvardą Kudabas. Jauna, energinga, patyrusi aktorė panoro suorganizuoti dramų mėgėjų grupę, kuri vėliau pasivadino Hamiltono lietuvių mėgėjų Teatru „Aukuras“. Susirinkime tuoj pat atsirado apie 20 asmenų, kurie pareiškė norą priklausyti tai grupei.

Darbas prasidėjo... 1950 m. Vasario 16 minėjime – pasirodė su Kazio Inčičiaus veikalais *Dr. Vincas Kudirka* ištrauka. Tų pačių metų rudenį visas šis veikalas buvo „Aukuro“ suvaidintas Hamiltone. Ir taip sekė visa eilė lietuvių rašytojų veikalų bei vertimų iš kitų kalbų. Prasidėjo gastrolės Kanadoje ir JAV.

Buvo rengiami minėjimai, koncertai, poezijos vakarai. Ona Čerškutė-Spidell išvertė Justino Marcinkevičiaus *Mindaugą* ir Jurgio Jankaus *Peilio asmenimis* ir anglų kalbą. Šie veikalai buvo suvaidinti St. Lawrence Centre Toronte ir kituose Kanados teat-

ruose. Jie supažindino angliškai kalbančius su mūsų istorija.

„Aukuras“ dalyvavo daugia-kultūriuose dramų festivaliuose, dramų teatrų festivaliuose Čikagoje (tik ketvirtasis buvo surengtas „Aukuro“ vadovės pastangomis Toronte).

Dar jauna būdama velionė paliko savo tėvynę Lietuvą, tačiau jos ilgėjosi, ją brangino. Ji tikėjo, jog mūsų protėviai sukrovė milžiniškus lobynus, ir mes esame teisėti paveldėtojai. Todėl jautė pareigą išsaugoti ir išlaikyti vieną iš svarbiausių turimų – lietuvių kalbą, ypač skatinama jaunimą visa širdimi mylėti tėvų žemę, jos garbingą praeitį, papročius. Dažnai cituodavo poeto Maironio žodžius: „Mylėk jos kalbą, senovės būdą, jos girių kvapą, žaliąsias pievas, į jos dirvonus pasėjęs grūdą, žinok, jog vaisių palaimins Dievas!“

Elenos Dauguvietytės-Kudabienės nuveikti darbai yra labai gausūs. Sunku suskaičiuoti kiek ji veikalų pastatė. Niekada neatsisakė, jeigu buvo paprašyta paruošti meninę programą bet kokios proga. Ruošė montažus, poezijos popietes, išsitas valandas ieškodama medžiagos po įvairias knygas, poezijos puslapius.

Subūrė ir vadovavo dainos vienetei, įpindama tarp dainų poezijos eiles. Dirbo su vaikų choru Vyskupo Valančiaus šeštadieninėje mokykloje Hamiltone, režisuodama vaikų pasakas. Tarp kitų, buvo suvaidinta Antano Rūko *Svajonių šalis* anglų kalba, kurį išvertė į anglų kalbą Danutė Kudabaite.

„Aukuro“ vadovė neapsiribojo vien tik lietuviška scena, savo igimtu talentu gana giliai vagą spėjo išvartyti Kanados ir JAV televizijoje, sukurdam daugiau kaip 20 vaidmenų, keliasdešimt charakterių. Ji buvo tarsi platėjanti upės srovė, kuriai nebeužteko siauros išvinguotos vagos, ji liejosi į Kanados sceną ir buvo plačiai žinoma televizijoje ir filmose. Ji užstarnavo žymenį už geriausiai atliktą, „Leon's“ reklamą.

Jos dėka „Aukuras“ buvo plačiai žinomas. Skraidėme po

AŲA
LIUSEI KOLYČIENEI
mirus,

jos vyrą VINČĄ KOLYČIŲ ir šeimą nuoširdžiai užjaučiu –

Bronius Lunas

ILGAMETEI KAIMYNEI
AŲA

LIUSEI KOLYČIENEI

iškeliavus pas Kūrėją, prisimindami jos šviesią asmenybę ir gilaus tikėjimo pavyzdį, reiškiamė nuoširdžią užuojautą jos vyriui VINČUI, sūnui PAULIUI, dukroms – RITAI ir DAIVAI, jų šeimoms bei visiems artimiesiems –

Salomėja ir Balys Sakalai
Ramūnė ir Algis Jonaitiai
dr. Vitas ir Virginija Mikėnai

Avilių kaimo šventovė ir varpinė Zarasų krašte

Nuotr. I. Ross

Vargsta Lietuvos kaimas

LEONAS KEROSIERIUS

Gimiau Nepriklausomoje Lietuvoje bežemių žemdirbių šeimoje. Nuo vaikystės buvau pratinamas prie žemės ūkio darbų. Gyvendavome ten, kur tėvai žymaus pasaulio lakūno Stepono Dariaus, perskridusio Atlantą 1933.VII.15-17, ūkyje. 2003.VII.12 minint Stepono Dariaus ir Stasio Girėno Atlanto nugalėjimo septyniadesimtmetį, man buvo suteikta galimybė S. Dariaus giminėje kreiptis į didvyrių žemiečius ir pasveikinti susirinkusius nuo Pasaulio lietuvių bendruomenės XI seimo, Žuvininkystės departamento prie Žemės ūkio ministerijos ir sąjungos „Žuvininkų rūmai“.

1948.V.22 ankstyva rytą mus vaikus pažadino sribrai ir kareiviai. Nesulaukę tėvų, po dviejų dienų atvykėliai pasišalinė. Buvo rengiamasi kitiems tremimams. 1948 m. pabaigoje teko bėgti iš Klaipėdos krašto, kur, sovietams leidus, gyvenome 4 metus.

Nuo 1957 m. rugpjūčio aš – miestietis. Tačiau žemdirbiai ir kaimiečiai yra artimi ir savi. Jaučiu jų džiaugsmą ir skausmą bei problemas, slegiančius juos.

Lietuvoje kaime gyvena 1,147 mln. gyventojų – tai 33%. Kaimo gyventojas 2002 m. turėjo 295.9 litų (85.8 eurų) pajamų. Jos nuo 1998 m. sumažėjo 12% ir toliau mažėja (1 euras = 3.45 lito).

Kaimo gyventojas 2002 m. gavo 265 litų (76.8 euro) valstybės paramos. Parama, palyginus su 1998 m., sumažėjo 41%.

Nuo 2001 m. prasidėjo žemdirbių gaminių supirkimo kainų

ženklus mažinimas. Už 1 litrą pieno žemdirbys gauna 0.40 lito (0.116 euro). Pieno supirkimo kainos per pusantų metų nuo 2002 sausio sumažintos 36.6%. Kaip gyventi žemdirbiui, jeigu pieno 1 litro gamybos savikaina yra 0.49 lito (0.14 euro). Gyventojas parduotuvėje už 1 litrą 2.5% riebumo pieno vidutiniškai moka 1.8 lito (0.52 euro). Pieno supirkėjai, perdirbėjai, pardavėjai ir valstybė už tokį pienu pasiima 1.4 lito (0.41 euro), t.y. 3.5 karto daugiau negu gauna žemdirbys ir jis dar priimoka 0.09 lito, patirdamas nuostolius.

Parduodamas kiaulė, žemdirbys gauna apie 2.5 Lt/kg, jautį – 1.5 Lt/kg, karvę – 0.5 Lt/kg – tai dvigubai mažiau už gamybos išlaidas. Tuo tarpu už mėsos 1 kg parduotuvėje pirkejas moka apie 8 litus.

Panaši padėtis ir kitose žemės ūkio gamybos šakose bei žuvininkystėje, gaminančioje apie 12% maisto. Už pagamintą ir realizuotą gamybą kaimas gauna apie 0.7-0.8 milijono litų mažiau nei prieš 5 metus.

Bendra skola žemės ūkio gamintojams 117 mln. litų (33.9 mln. eurų), iš jų 42.6 mln. litų yra pradelstos skolos, kurias atgauti viltys yra nedaug.

Nuosavybės teisės į turėtą žemę atkuriamos vėžio tempais, o gražinimo mechanizmas sustabarėjęs ir korumpuotas.

Dėl tokios padėties mažėja pasėlių plotai, gyvulių kiekis ir dirbančiųjų žemės ūkyje. Rinką užplūsta neatitinkantys reikalavimams gaminiai ir kontrabanda. Žemdirbiai atsako ūkinės veiklos. Kaimą krečia socialinės konvulsijos – nedarbas, girtuok-

lystė, didėja asocialių šeimų kiekis, kenčia vaikų mokslas ir jaunimas. Supriešinami kaimo žmonės su miestiečiais, nors daugelis pastarųjų gyvena irgi vargingai.

Siekdami pagerinti savo padėtį, žemdirbiai rengė susitikimus su aukščiausiais valstybės pareigūnais, organizavo piketus, mitingus, iš neviltingas (kai kada nežymiai pažeidami teisės normas) blokavę kelius ir pasienio punktus, rengėsi nedalyvauti balsavimuose arba balsuoti prieš stojimą į Europos sąjungą.

Nežinau, ar kur nors civilizuotame demokratiame pasaulyje egzistuoja toks žemdirbių eksploatavimas, kad į žemdirbių skausmą, šauksmus, įstatymų pažeidimus, apgaulingimus nebelaibi reaguoja prezidentas, seimas, vyriausybė.

Krepšinio pergalė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Je *Laikas* klausė: „Kada gi dar nuo Sąjūdžio laikų matėme tokią trispalvių jūrą, tokią visuotinę meilę Lietuvai?“ Broliis Astijus tą laimės naktį sirgalių klube skelbė: „Viešpats numeta nuo sostų ir išaukština mažuosius“.

Kiaurą naktį aidėjo šūksniai, masinių sirenos. Filosofą R. Ozolą sukretė vaizdas: moteris lietė kaktą ant grindinio pasitiestą trispalvę, bučiavo ją.

Krepšininkus sveikino prezidentas R. Paksas (iš Jerevano), A. Paulauskas (iš Kinijos), A. Brazauskas (iš Vokietijos). Krepšininkams numatyta skirti 600,000 litų, įteikti valstybiniai apdovanojimai.

Per visuotinę džiaugsmo šėlsmą buvo pamiršta, nepaminėta lygiai tokia pati pergalė Europos čempionate Budapešte, pasiekta 1997 m. mūsų krepšininkų. Todėl visai pagrįstai K. Prunskienė (seimo narė ir Baltijos moterų krepšinio lygos pirmininkė) savo pareiškimė spaudai klausia: „Argi vyrų pergalė ir Lietuvos triumfas sekmadienį būtų buvęs mažesnis, jei būtume suskaičiavę ne tris pergales (1937, 1939 ir 2003 m.), bet ir 1997 m. laimėtą Lietuvos krepšininkų auksą?“

Baigdamas minėtą straipsnį J. Sasnauskas apie naujosios religijos-krepšinio – atneštą visuotinį džiaugsmą parašė: „Dabar jį reikia numeliuoti ir kalbas apie atkaklų sutelktą darbą, ryžtą siekti užsibrėžto tikslo, apie nepalaužiamą tikėjimo pergalę“.

Žiūrovai, įtemptai sekę Lietuvos krepšinio rinktinės žaidimą Stockholmė

Laiko nuotrauka

Lietuvos krepšinio rinktinė, papuošta ažuolo lapų vainikais, laimėjusi Europos čempionatą Laiko nuotrauka

Knygų rišykla „SAMOGITIA“ meniškai ir išraiškingai knygoms bei žurnalams

A. PLENYS

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

PRISIKĖLIMO
KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 1.25%	Asmenines paskolas nuo..... 5.50%
180-364 d. term. ind. 1.55%	Sutarties paskolas nuo..... 5.50%
1 metų term. indėlius..... 1.75%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu 1 metų..... 3.95%
2 metų term. indėlius..... 2.00%	2 metų..... 4.00%
3 metų term. indėlius..... 2.35%	3 metų..... 4.60%
4 metų term. indėlius..... 2.75%	4 metų..... 4.95%
5 metų term. indėlius..... 3.05%	5 metų..... 5.00%
1 metų GIC-mėn. palūk. 1.50%	Su keičiamu nuosimčiu 1, 2, 3 metų..... 4.50%
1 metų GIC-met. palūk. 2.00%	
2 metų GIC-met. palūk. 2.25%	
3 metų GIC-met. palūk. 2.60%	
4 metų GIC-met. palūk. 3.00%	
5 metų GIC-met. palūk. 3.30%	
RRSP, RRIF ir OHOSP	
"Variable"..... 1.00%	
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind..... 2.25%	
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind..... 2.50%	
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind..... 2.85%	
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind..... 3.25%	
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind..... 3.55%	
Taupomąją sąskaitą iki..... 1.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 1.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki..... 1.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk..... 0.40%	

Duodame asmenines paskolas iki \$100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines paskalas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiama nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai **"INTERAC-PLUS" kortelė**
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPI: www.rpcul.com

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27 John Street, Toronto

MLS JUMS TIK KAINUOS 3 1/2%
IŠ VISO +GST
Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M8S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

SCARLETT-EGLINTON, 3 miegamųjų "condo". Pasakiškai gražus vaizdas, matosi golfo aikštelė ir upė bei Toronto miestas. Visuose kambariuose kietos grindys, pagerinta virtuvė. Paskubėkit - pogrindinis parkavimas. Prašo \$229,500.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington (tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE - 2373 BLOOR ST.W.

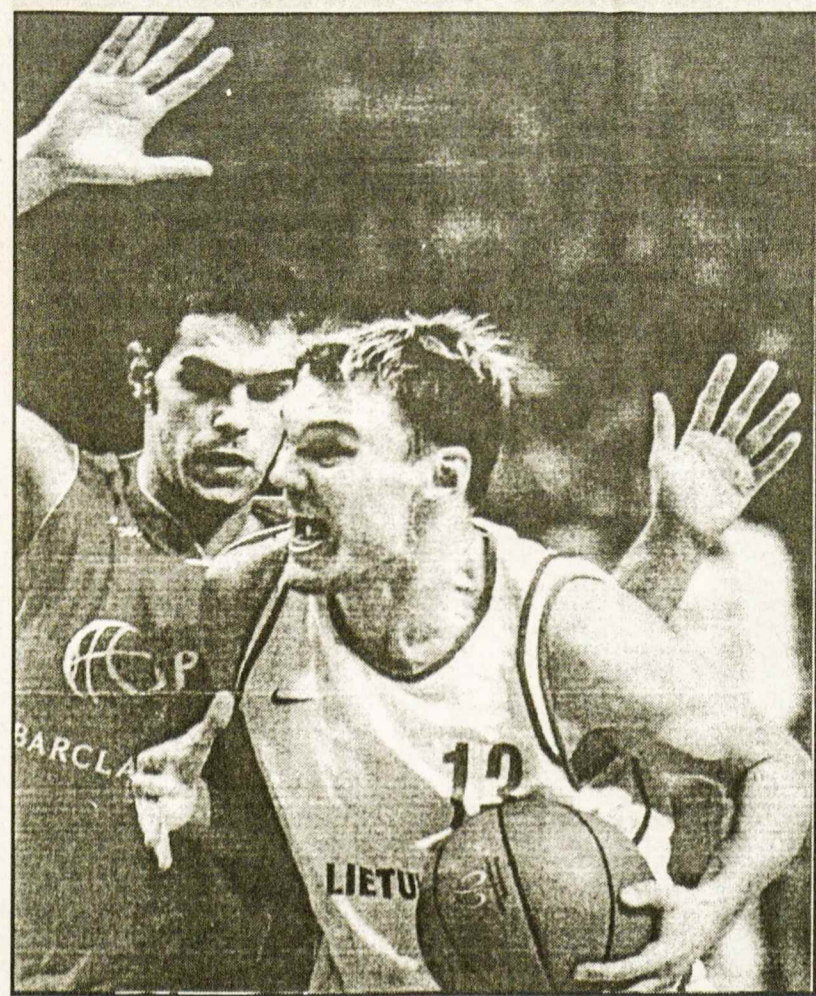
ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS PROFESIONALUS PATARNAVIMAS RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD (Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON) TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON, M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Paskutinė data kalėdiniais siuntiniams – lapkričio 22-oji
Siuntiniai vėliausiai iki tos dienos turi pasiekti mūsų centrinę įstaigą!
Tel: (416) 233-4601

\$300* COUPON for 1 parcel \$300* Off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office

ŠARŪNAS JASIKEVIČIUS, paskelbtas naudingiausiu varžybų krepšininku, baigmės rungtynėse dėl Europos čempionato veržiasi pro Ispanijos gynėją. Lietuva nugalėjo Ispaniją 93:84 Nuotr. El Pais (2003.IX.15)

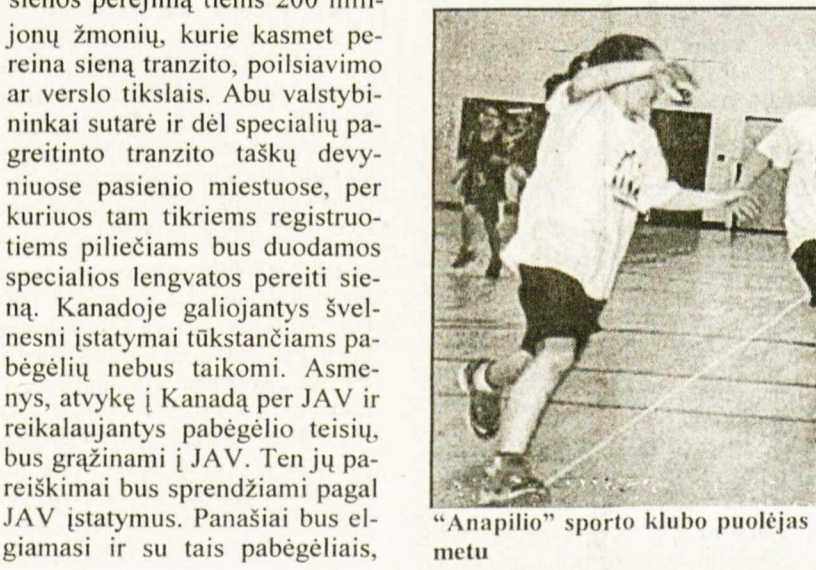
KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)
mente, kur buvo pagerbti šie žuvėriai, buvo kritikuojama vyriausybės dėl šykštaus karių apriūpinimo. Kanada šiuo metu turi 54,000 karių ir jų išlaikymui skiria 1.1% bendro krašto produkto (GDP), t.y. net tris kartus mažiau, negu Lietuva yra įsipareigojusi skirti lėšų gynybai stodama į Šiaurės Atlanto Sąjungą (NATO).

Naujasis Ontario premjeras, Liberalų partijos vadas Dalton McGuinty bus parlamente prisaikdomas spalio 23 d. Tą dieną jis perims valdžią iš Progresyviųjų konservatorių vado Ernie Eves. Iš 103 vietų liberalai laimėjo 72 vietas, konservatoriai – 24 (iš turėtų 59), o Naujieji demokratai – 7 (iš turėtų 9) ir tuo prarado atstovavimą parlamente kaip oficiali partija, nors gavo 15% visų balsų. Vienas iš pirmųjų naujojo premjero užmojų bus ypatingas dėmesys švietimo ir sveikatos reikalams. Medicinos gydytojų ir slaugių trūkuma, kas yra jaučiama visoje provincijoje, naujasis premjeras mėgins kaip nors išspręsti, kaip prieš rinkimus buvo žadėjęs.

Kanados piliečiams išimties tvarka ir toliau bus leidžiama įvažiuoti į JAV be suvaržymų. Pagal naujus JAV Vidaus saugumo nuostatus, išleistus po savižudžių įvykdytos tragedijos 2001 m. rugsėjo 11 d., yra sugriežtinta sienos perėjimo kontrolė. JAV Vidaus saugumo sekretorius Tom Ridge ir Kanados ministerio pirmininko pavaduotojas John Manley sutarė, kad dabartinė sienos kontrolė yra pakankama, tad bent laikinai naujieji nuostatai nebus taikomi Kanadai. Manoma, kad sugriežtinimas galėtų neigiamai paveikti kasdieninę 1 bilijono dolerių apyvartą, kuri iš abiejų pusių kerta JAV ir Kanados sieną. Tokia kontrolė labai apsunkintų sienos perėjimą tiems 200 milijonų žmonių, kurie kasmet pereina sieną tranzito, poilsavimo ar verslo tikslais. Abu valstybininkai sutarė ir dėl specialių pagreitinto tranzito taškų devytniuose pasienio miestuose, per kuriuos tam tikriems registruotiems piliečiams bus duodamas specialios lengvatos pereiti sieną. Kanadoje galiojantys švelnesni įstatymai tūkstančiams pabėgėlių nebus taikomi. Asmenys, atvykę į Kanadą per JAV ir reikalaujantys pabėgėlio teisių, bus gražinami į JAV. Ten jų pareiškimai bus sprendžiami pagal JAV įstatymus. Panašiai bus elgiamasi ir su tais pabėgėliais,

Du Kanados astronautai - Marc Garneau ir Roberta Bondar - dalyvavo naujų pašto žen-

"Anapilio" sporto klubo puolėjas Aidas Savickas su kamuoliu žaidimo metu Nuotr. R. Otto

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539 arba 416-825-3328 (Nemokamai atvažiuojų įkainoti)

Sportas

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Lietuvos krepšinio čempionė Vilniaus "Lietuvos telekomo" komanda laimėjo Gdynia (Lenkija) vykusias penkių komandų varžybas.
DVIRAČIAI: Hamilton (Kanada) vykusiame tarptautiniame dviračių sporto čempionate tik Editai Pučinskaitė pavyko pasiekti gerą rezultatą. Ji dviratinių asmeninėse varžybose užėmė dešimtą vietą ir išsikovojo papildomą vietą į 2004-ųjų metų olimpiadą. Nepavyko Rasai Polikevičiūtei, kuri liko 31-oje vietoje. Jaunij (iki 18 metų) merginų asmeninėse varžybose aukščiausia 12-ąją vietą užėmė I. Čilvinaitė, o vaikinių A. Buivydas, užbaigęs septynioliktas. Pirmąsyk profesionalų varžybose dalyvavęs T. Vaitkus užėmė 41-ąją vietą tarp 44 dalyvių. Grupinėse varžybose E. Pučinskaitė liko ketvirta, o J. Polikevičiūtei buvo praturta dviračio padanga ir ji turėjo pasitenkinti 19-ta vieta. Z. Urbonaitė ir M. Vžesniauskaitė užėmė 37-ąją ir 50-ąją vietas.

STALO TENISAS: Europos moterų lygos "Premier" atrankos varžybų pirmosiose rungtynėse Vilniuje lietuvės pralaimėjo Vengrijai 2:3.

FUTBOLAS: Glasgow (Scotland) Lietuvos futbol rinktinė žaidė paskutiniasias 2004 metų Europos futbolo čempionato V atrankos grupės rungtynes su škotų komanda, kurias pralaimėjo 0:1 ir iškrito iš atrankamųjų rungtynių.

IMTYNĖS: Prancūzijoje vykusiame pasaulio graikų-romėnų imtynių čempionate iš septynių dalyvavusių lietuvių du išsikovojo kelialapį į olimpiadą – M. Mazgaitis (iki 120 kg), užėmęs ketvirtąją vietą ir S. Adomaitis (iki 55 kg) – dešintąją.

ORIENTAVIMASIS: Danijoje vykusiame Baltijos šalių jaunimo orientavimosi sporto taurės varžybose Lietuvos komanda, aplenkusi Švedijos ir Lenkijos sportininkus, užėmė trečiąją vietą.

ŠOKIAI: Fimlir Grynė (Anglija) įvykusiose "The Imperial Championship-2003" sportinių šokių varžybose Kauno "Sūkurio" klubo atstovai A. Bižokas ir E. Daniūnė užėmė 2-ąją vietą. Kiti sūkuriečiai – A. Ivašauskas ir J. Dinglelytė Ostrava (Čekija) surengtose IDFP pasaulio įvertinimo varžybose užėmė 3-ąją vietą.

GALIUNAI: Zambijoje vykusiame 2003 metų pasaulio galiūnų (World Strongest Man) pirmenybėse pasaulio vicečempiono titulą apgynė Žydrūnas Savickas.

FUTBOLAS: Lietuvoje išleista 230 puslapių knyga Lietuvos futbolui – 80. Šį leidinį galima pavadinti Lietuvos futbolo enciklopedija, kuri apima visą 80 metų nueitą futbolo kelią. Istorinę šalies futbolo apybraižą parašė statistikas Gediminas Kalinauskas. V.P.

Į išleidimo ir visų aštuonių, šiame "Columbia" projekte prisidėjusių asmenų pagerbime. Savo nuomones pareiškė būsimeji kandidatai į kitus "Columbia" skrydžius - dr. Steve MacLean ir dr. Dave Williams. Nors paskutinėje "Columbia" avarijoje žuvo visi septyni astronautai, šie kanadiečiai tikisi patekti į sekančią skrydį. Daroma viskas, kad būtų išpildyti visi 15 saugumo punktų, kuriuos siūlė avariją tyrę specialistai. Tikimasi, kad skrydžiai ateityje bus daug saugesni. A.V.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PARAMA

AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME	IMAME
1.00% už 30-89 d. term. indėlius	už asmenines paskolas nuo..... 5.50%
1.25% už 90-179 d. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su - nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1.55% už 180-364 d. term. indėlius	1 metų..... 3.95%
1.75% už 1 m. term. indėlius	2 metų..... 4.00%
2.00% už 2 m. term. indėlius	3 metų..... 4.90%
2.35% už 3 m. term. indėlius	4 metų..... 5.20%
2.75% už 4 m. term. indėlius	5 metų..... 5.35%
3.05% už 5 m. term. indėlius	- su keičiamu nuosimčiu..... 4.50%
1.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
2.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
2.60% už 4 m. GIC invest. pažym.	
3.00% už 5 m. GIC invest. pažym.	
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.25% už RRSP 1 m. term. ind.	
2.50% už RRSP 2 m. term. ind.	
2.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
3.25% už RRSP 4 m. term. ind.	
3.55% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.60% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.40% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaltės elgoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninė pašta: Info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APRADAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antr. ir trečiad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. - 8 v.v.
LN skyriuje - penktad. nuo 9 v.r. - 3.30 v.p.p.; šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.
Royal York skyriuje - šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.

SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard **Interac** **Cirrus**

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPI: www.parama.ca

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation

1 Resurrection Rd., Toronto, ON, M9A 5G1 tel. 416-889-5531

KLF daugiau kaip 40 metų remia lietuvišką veiklą Kanadoje ir Lietuvoje. Jūsų įnašai ir aukos lieka Fonde kaip nuolatinis šaltinis, sudarantis galimybę remti lietuviškas išlaidas bei studijuojantį jaunimą Kanadoje ir teikti finansinę paramą Lietuvai.

Prisiminkite Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkite jį savo aukomis.

Raštinės darbo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Telefonas veikia nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 9 v.r. ir 5 v.v. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

ROYAL LEPAGE

Jeji norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

Algis MEDELIS QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS | VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS | LIETUVA – visuomet geriausiomis kainomis!

VISUOMET turi įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagarą, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!

VISUOMET ruošiamas maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima

Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIU MEDELIUI asmeniškai.

Tel. Toronto 416 531-4800 Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietas siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskleidžiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skendantį į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius. Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

LYG PAUKŠTIS, LEKIANČIS Į SAULĘ...

TĖVYNE, anksčiau buvau lyg paukštis be sparnų, lyg vilkas be laisvės, lyg žuvis be marių, lyg gėlė be saulės. Nežinojau, ką reiškia geltona, žalia ir raudona spalva vėliavoje. Tik jaučiau: Tu šauki mane... Iš tėvo dažnai girdėjau, kad ten, kur šniokščia Baltijos jūra plėčioji, kur čiurolena Viinėle sraunioji, kur Gedimino pilis garbioji, yra šalis Lietuva.

TĖVYNE, vieną šaltą sausio naktelę aš, dar nedidelis Tavo dailgelis, per televiziją mačiau: grėsmė pakibo ties Tavo laisve ir nepriklausomybe. Mačiau ir tai, kaip nuo dvasingos dainos ir maldos atsoka subliūskusios atomatų kulkos, linksta šarvuotųjų plienas. Žmonės ištvėrė, nes jie mylėjo Tave...

TĖVYNE, dabar ir aš tavo glėbyje. Žinau, ką reiškia geltona, žalia ir raudona spalva vėliavoje. Esu lyg paukštis, lekiantis į saulę...

Vladas Girinis, Tremtinių vaikaičių mokyklos "Lietuvių Namai" Vilniuje mokinys

GRĮŽOME PRATURTĖJĘ

Rašome jums iš tolimojo Joniško, iš Lietuvos. Apglėbti nepaprasto gerumo, paprastumo ir meilės, prisiglaudę prie nuosirdaus dėmesio, supratimo ir dvasinės šilumos, grįžome į savo Lietuvą didesni, tauresni, praturtėję dvasiškai. Toronto Prisikėlimo parapijos žmonės, šios parapijos klebonas Tėvas Augustinas padarė viską, kad mes, Joniško teatro kolektyvas, perskridęs Atlantą, jaustumėmės tarsi namie. Ačiū tariame jaunatviškajai mūsų viešnagei organizatorei Jūratei Neimanienei ir jos nuostabiems vyriui, kurio dėka galėjome su visomis reikiamomis dekoracijomis parodyti savo spektaklį Toronto lietuviams.

Dėkojame nenuilstantiems, pūkū humoru įsams turinčiam ir mūsų motiniškai globojusiai Daliai Viskontienei. Su meile ir ašaromis akyse išsiskirstėme ir dar šiandien esame dėkingi tėviškos meilės kupinam, nepavargstančiam Vytautui Taseckui. Širdingai ačiū tariame ir rūpestingajam Leonui Baziliauskui už techninę pagalbą ir nuosirdų rūpestį. O kur dar rūpestis ir meilė, dėmesys ir šiluma tų žmonių, pas kuriuos gyvenome, kurių namuose buvome lėpinami! Ačiū jiems visiems. Tie išpūdziai, kuriuos parsivežėme į Joniški, išlikę ilgam ne tik mūsų atmintyje, bet ir mūsų širdyse.

Vanda Šalkauskienė, režisierė, Joniško suaugusiųjų teatro vardu

ŠVEIKI!

Rašau iš Lietuvos. Mane nuo seno žavi Kanada su savo nepakartojamais indėniškais regionų pavadinimais, savais miškais. Aš, Lietuvos miškininkas, nemažą savo gyvenimo dalį atidavęs Lietuvos miškams, paskutiniu laiku jų įsigiję ir savo nuosavybėn. Tačiau aš labai norėčiau daugiau sužinoti apie Kanados miškus, jų pramonę, kiek toli ji nužengusi lyginant su Lietuvos, Skandinavijos miško pramonė, miškininkyste.

Labai norėčiau nors e-mail pabendrauti su Kanados lietuviams – miškininkais, miško pramonininkais. Čia, Lietuvoje, aš turiu savo firmą, plačiai bendraujame su kolegomis, malonūs ir šilti santykiai su kaimynais skandinavais (suomiais, švedais, norvegais). Būčiau labai

dėkingas gavęs nors keletą Kanados lietuvių miškininkų, miško pramoninkų e-mail adresų, aišku, jeigu jie tam neprieštarautų. O aš pats labai džiaugčiausi sulaukęs jų dėmesio.

Pagarbiai, Vaclovas Anužis, Vilnius, Lietuva

LAIŠKAS LABDARIAMS

Dėkoju už Jūsų maldas bei materialų rūpestį mūsų vargstančiaisiais. Jau esame gavę 200 dolerių, kuriuos Jūs paskyrėte stokojančiųjų maitinimui. Šis labdaringas darbas vienareikšmiškai vertingas tiek dvasine, tiek fizine prasme.

Rugsėjo 7 dieną, per Švč. M. Marijos Gimimo atlydus, pašventinau ir atidarėme taip laukta Dvasinį centrą Šiluvoje. Tomis dienomis minėjome popiežiaus Jono Pauliaus II vizito Lietuvoje dešimtmetį. Mūsų tikintiesiems Šventojo Tėvo apsilankymas buvo tarsi patvirtinimas, kad nuo šiol turime pilną atsakomybę už Bažnyčios gyvenimą laisvoje katalikiškoje Lietuvoje. Tai buvo nauji išpareigojimų metas. Todėl dabar prie Dievo Motinos šventovės Šiluvoje pastatyta Dvasinė centras, kuriame jau mokosi šiais metais į seminariją įstoje būsimieji kunigai, pavadinome Jono Pauliaus II namais.

Esu labai dėkingas, kad savo maldomis, pinigine auka ir entuziazmu skleidžiant šią Jono Pauliaus II namų reikalą, Jūs tikrai daug prisidėjote prie jų atidarymo. Iš Kanados jau gavome pinigine aukotojų perlaidą ir tai yra Jūsų veiklos vaisius.*

Džiaugiuosi, kad Jono Pauliaus II namuose Šiluvoje jau prasidėjo ugdymoji klierikų veikla, kad pagaliau prie Švč. M. Marijos Apsireikimo šventovės turime vietą, kurioje galime priglauti piligrimus. Tačiau dar neramina nemenki iššūkiai, kurie susikaupę šių namų statybos metu. Tačiau tikiu, jog užtariant Dievo Motinai, visos problemos sėkmingai spės.

Dar kartą didelis ačiū už Jūsų visapusišką paramą, sveikinu visus Jūsų suburtus Rožinio kalbėtojus bei prašau savo maldose ir toliau nepamiršti Lietuvos Bažnyčios.

Telaimina Viešpats Jus bei visus Jūsų darbus, tesuteikia Jums daug sveikatos ir energijos, tarnaujant Dievui ir jo žmonių gerovei.

Arkivysk. Sigitas Tamkevičius * Iš Kanados aukotojų bendroje sumoje gavome 705 dolerius.

PATIKSLINIMAS

Ambasadorius Algirdas Žemaitis informacijoje "Išėjimą ir Lietuvos katalikų mokslo akademią" (Tėviškes žiburiai 2003.IX.2) teigia, kad LKMA Amerikoje valdyba nelegaliai išrinkta. Netiesia. LKMA taryba (ji paskiria valdybą) išrinkta paprasta balsų dauguma, kuriuos sudarė suvažiavimo dalyviai ir jiems atsiūti įgaliojimai (proxies) negalintieji dalyvauti. Balsavimai ir rinkimai buvo vykdomi pagal Connecticut valstijos ir federacinis reikalavimus. LKMA yra inkorporuota Connecticut valstijoje ir laikosi jos įstatymų.

Jei LKMA veiktų kaip svetimos valstybės organizacija, ji nebūtų atleista nuo mokesčių. Ji ir jos valdybos nariai turėtų registruotis State Dept. ir valstijoje kaip svetimos (Foreign Country Org.) valstybės organizacija.

Juozas Rygelis, vicepirmininkas LKMA Amerikoje, Putnam, CT

Garsusis Stelmuzės ąžuolas, paramstytas spyriais, kad nenulūžtų šakos

Kai prabyla Lietuvos keliai

Kelionė po Zarasų kraštą ir kitas vietas. Įžymybės, nuotykių, atsiminimai, jaunystės dienų pėdsakai

STASYS DALIUS

(Tęsinsys iš praėjusio nr.)

Stelmuzės ąžuolas

Mano tėviškos kaimo Stelmuzės ąžuolas jau buvo pagarsėjęs ir nepriklausomybės laikotarpiu, kai jį kasmet gausiai lankydavo ekskursijos. Kai kuriais metais atvykdavo autobusais iki tūkstančio lankytojų pasiūti šio gamtos galiūno. Ateiname prie ąžuolo, kuris dabar susenęs, sumenkęs, paramstytas balkiais, kad išsiskėtusios šakos išsilaikytų nenulūžusios. Jau daug mažiau turi žalumo ir šakų tankumo. O tais laikais dar stipriai žaliavo ir nereikėjo balkiais ramstyti. O ant vienos šakos nemažas šermukšnis buvo išaugęs, dar toks galingas buvo.

O buvo į ką pažiūrėti, nes ąžuolas turėjo per 23 metrus aukščio, o jo apimtis buvo 8,6 metrai. Apimtis gumbuoto, išsi-rangiusio pagal žemę – 13 metrų. Manoma, kad senovėje po Stelmuzės ąžuolo šakomis degęs aukuras ir liepsnojusi šventoji ugnis.

Ąžuolo viršūnė buvo audros nulaužta, o nudžiūvusios storos šakos nupjautos. Jis smarkiai pradėjo džiūti nuo 1939 m., matyt pakenkė labai šalta buvusi žiema. Su mokytoju Juozu Matuliu vaikai iš mokyklos ateidavom ir bandydavom apkabinti reikėdavo bent dvidešimties vaikų rankų, kad apglėbtume jį. Jau tarybiniais laikais 1955 m. ąžuolas iš vidaus buvo išvalytas, išdezinfiktuotas ir visos jo skylės bei plyšiai užcementuoti, kad neprieūtų vandens.

Tai storičiausias medis Lietuvoje, skersmuo – 2,74 metrai. Storesnis už jį buvęs D. Poškos Baublys, kurio skersmuo siekė iki 4,5 metro. Mokslininkai apskaičiavo pagal išlikusias rieves buvus per 1000 metų senumo, o kitos rievis išpuvusios tai turi gal per 2000 metų. Dabar paramstytas, sustiprintas bent keliais balkiais, apsaugotas nuo puvimo, aptvertas tvorele, yra prižiūrimas ir globojamas, ekskursijų lankomas ąžuolas galės dar toliau žaliuoti ir lankytojus džiuginti.

Vietinių žmonių yra išlikęs pasakojimas, kad buvęs šio dva-

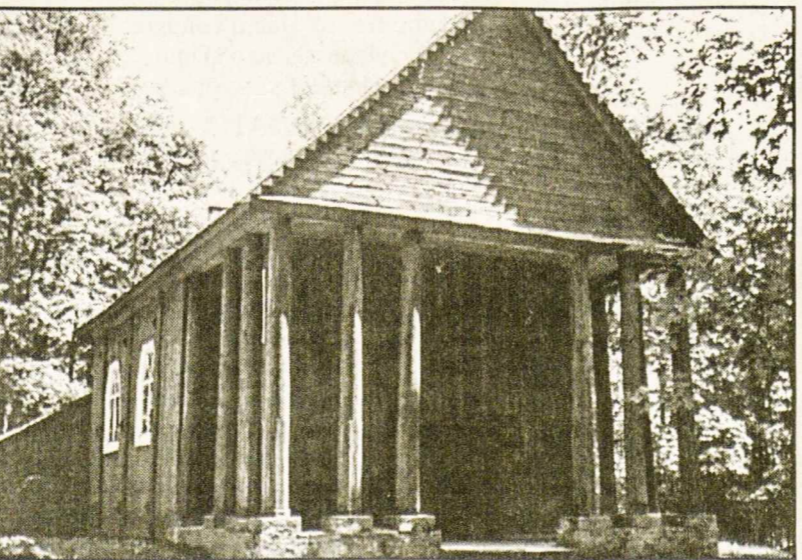
ro savininkas baronas Foelker-sambas dėl ąžuolo storumo buvo susiginčijęs su anglų lordu, kuris pas jį svečiavosi. Jis tvirtino, kad jo ąžuolas yra storičiausias Europoje, o lordas – jo Anglijoje. Jų abiejų liudininkai nukeliavo į Angliją ir išmatavę abu ąžuolus nustatė, kad Stelmuzės ąžuolas yra storičiausias.

Bažnytelė

Stelmuzės bažnytelė, medinės statybos, apsupta storų aukštųjų medžių, nesgi stovi parke. Ji pastatyta apie 1650 m. Tai seniausia išlikusi medinė šventovė Lietuvoje, pastatyta iš storų rąstų apdorojant vien tik kirviu be pjūklų, visai be metalinių vinių, tik didelės sujungimo viny vietos kalvių gamybos. Viduje papuošta medinėmis skulptūromis. Kryžiaus keliai išdrožti iš medžio, paskutinės vakarienės skulptūra, sakykla ir altorius irgi išdrožinti medinėmis figūromis. Buvo manoma, kad tai vietinių drožėjų darbas, bet kaip menotyrininkai nustatė, medžio drožyba yra profesionalių meistrų darbas, nes panašių kūrinių yra ir Latvijos Subatos šventovėje. Skulptūros vėlesniais laikais jas gražinant buvo apgadintos, nes buvo nudažytos balta spalva. Dalis skulptūrų vėliau buvo padėta Bažnytinio meno muziejuje Kaune.

Jeinu į bažnytelę. Joje priėmiau pirmąją Komuniją. Tas pats nepasikeitęs vidus, tebėra tas pačios altoriaus ir sakyklos figūros, tik tai įdėtos naujos grindys ir vietoje buvusių klaukupų dabar sustatyti suoliai. Tebestovi prie altoriaus baronams padaryta speciali klaukpa, o šone bažnytelės mažos durelės per kurias jie įeidavo pamaldų metu niekam netrukdydami.

Sovietmečiu bažnytelė buvo nusavinta, atimta iš tikinčiųjų 1963 m. ir įsteigtas liaudies skulptūrų muziejus. Laikyti paramstytas, sustiprintas bent keliais balkiais, apsaugotas nuo puvimo, aptvertas tvorele, yra prižiūrimas ir globojamas, ekskursijų lankomas ąžuolas galės dar toliau žaliuoti ir lankytojus džiuginti.

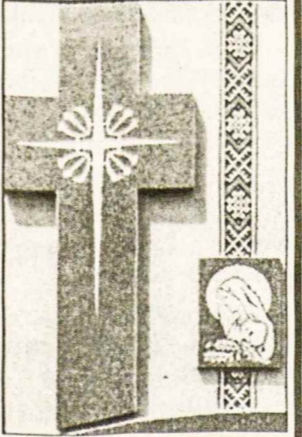

Stelmuzės medinė šventovė iš priekio

SMITH MONUMENT CO. LTD.

- (nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiamo lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
25 metai namų remonto patyrimas
1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel. 416 769-1616, namų - 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

DANTŲ GDYTOJA
Dr. Gintarė Sungailienė
115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
Tel. 905 271-7171

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
416 769-2526

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST. W.
Tel. 416 236-3060

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
780 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893

SPRINTING
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kultešius

Šypsenos

Pas gydytoją
Vienas pacientas, atėjęs pas gydytoją, prašė rūpestingiau nusidaryti ligos diagnozę, nes anas gydytojas gydęs ligonį nuo gripo, o šis mirė nuo kepenų ligos.
- O, nebijokite, - nuramino jį gydytojas. - Pas mane tokių apsirikimų nebūna: nuo ko gyda, nuo to žmogus ir miršta.
Susiūtią gatvėje girtą parapijetį klebonas sako:
- Vakare buvau laimingas sutikęs jus blaivų, o šiandien...
- Ne visomet, klebone, vienam būti laimingam. Vakare jūs buvote laimingas, o šiandien aš...
Įvairybės
Medicinos galimybės neribotos - ribotos tik pacientų galimybės.
Mes gimstame nuogi, šlapi ir alkani. Po to dar blogiau būna.
Kad žmogus taptų laimingas, reikia iš jo ką nors atimti, o paskui - grąžinti.
Kas moterų mintyse, tas vyrų - pagal kišenę.
Stasys Prapapas

